

Təsdiq edirəm
ADMİU-nun rektoru

Professor Ceyran Mahmudova

"12" "sentyabr" 2025-ci il

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT MƏDƏNİYYƏT VƏ İNCƏSƏNƏT UNİVERSİTETİ

MAGİSTRATURA SƏVIYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMI

**7003013 – Operator sənəti ixtisasının
Televiziya operatoru operatoru ixtisaslaşması**

**Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyinin
3-29/3-2-548F/2025/1 nömrəli 08.09.2025-ci il tarixli əmrinə əsasən
Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin Elmi Şurasının
12.09.2025-ci il tarixli iclasında (protokol №01) təsdiq edilmişdir.**

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Magistratura səviyyəsinin 7003013 – Operator sənəti ixtisası üzrə təhsil proqramı (bundan sonra – təhsil proqramı) “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də “Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların Təsnifatı”na, qabaqcıl beynəlxalq təcrübə və əmək bazarının tələblərinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.
- 1.2. Təhsil proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:
  - ixtisas üzrə məzunun səriştələrini, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə tədris və təlim metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktur və kadr potensialına olan tələbləri, təhsilalanın təcrübə keçmə, işə düzəlmə və təhsilini davam etdirmə imkanlarını müəyyənləşdirmək;
  - təhsilalanları və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik, bacarıq və təlim nəticələri ilə tanış etmək;
  - təhsil proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı prosesə cəlb olunan tərəfdaşları məlumatlandırmaq.
- 1.3. Təhsil proqramı, tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq, Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və həmin ixtisas üzrə magistr hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.
- 1.4. Təhsilalanın 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 akademik saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Bu zaman auditoriya saatlarının həcmi 12-16 akademik saat təşkil edir. Peşəkar məqsədlər üçün dərinlən öyrənilən ixtisaslaşmalar üzrə həftəlik dərslərin yükünün həcmi dəyişdirilə bilər.
- 1.5. Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən ixtisasın həmin müəssisədə kadr hazırlığı aparılan hər bir ixtisaslaşması üzrə ayrıca təhsil proqramı hazırlanmalıdır. Hər bir ixtisaslaşma üzrə təhsil proqramı müvafiq ixtisasın təhsil proqramındakı bölmələrlə yanaşı, həmin ixtisaslaşma üzrə tədris və təlim metodları, təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi üsulları, təcrübələrin təşkili və qiymətləndirilməsi və s. bölmələri də əks etdirməlidir.

2. Məzunun səriştələri

- 2.1. Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı ümumi səriştələrə yiyələnməlidir:
  - peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri müstəqil şəkildə həll edə bilmək;
  - müvafiq fəaliyyət və metodları təklif etmək, planlaşdırmaq, onların cari və perspektiv nəticələrini təhlil etmək;
  - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin səbəblərini araşdırmaq, konkret vaxt çərçivəsində və məhdud informasiya şəraitində onları həll edə bilmək;
  - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı müvafiq texnologiya və metodları seçmək və onlardan istifadə etmək, həmçinin gözlənilən nəticələri müəyyənləşdirmək, dəyərləndirmək və qiymətləndirmək;
  - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı öz fəaliyyətini tənqidi şəkildə dəyərləndirmək;
  - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri Azərbaycan dilində və bir xarici dildə şifahi və yazılı olaraq təqdim etmək, əsaslandırmaq, həmçinin mütəxəssis və qeyri-mütəxəssislərlə birgə müvafiq müzakirələrdə iştirak etmək;

- müxtəlif üsullarla öz bilik və səriştələrini başqalarına ötürə bilmək;
- istənilən şəraitdə etik davranış qaydalarına uyğun şəkildə fəaliyyət göstərmək, şəxsi davranışlarının etik aspekt və imkanlarını, məhdudiyyətlərini və sosial rolunu anlamaq;
- davamlı öyrənmə və peşəkar inkişafı ilə bağlı özünün və digərlərinin ehtiyaclarını qiymətləndirmək, həmçinin müstəqil öyrənmə üçün zəruri olan səmərəli metodlardan istifadə edə bilmək;
- ekran dili və vizual ifadə vasitələrinin estetik, texnoloji və kommunikativ aspektlərini bilmək;
- operator sənətini nəzəri və elmi əsaslarına müvafiq araşdırmaq;
- vizual kommunikasiya sahəsində ən müasir tendensiyaları izləyərək praktik və nəzəri bilikləri inteqrasiya etməklə peşəkar sahədə yeni yanaşmaların inkişafına töhfə vermək;
- kamera hərəkətini həm vizual dinamikaya, həm də zaman və məkan kontinumunun mənalandırılmasına xidmət edən fəlsəfi və estetik vasitə kimi dəyərləndirmək.

Qeyd: *ixtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq ümumi səriştələrə əlavələr edilə bilər.*

2.2. Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı peşə səriştələrinə yiyələnməlidir:

Televiziya operatoru ixtisaslaşması üzrə:

- televiziya operator sənətinin nəzəri və texniki əsaslarını, vizual ifadə üsullarını və müasir çəkiliş texnologiyalarını, multimedia və yayım sahəsində qabaqcıl metod və texnologiyaların tətbiqini araşdırmaq;
- praktiki bacarıqlarını fərqli televiziya və rəqəmsal yayım mühitlərində tətbiq edərək kompleks çəkiliş proseslərinin planlaşdırmaq, idarə etmək və texniki icrasını həyata keçirmək;
- ekran dilinin estetik, kommunikativ və texnoloji aspektlərini tənqidi təhlil etmək, müxtəlif yayım platformaları və formatları üçün optimal vizual həlləri təklif etmək;
- müasir media mühitinin tələblərinə uyğun olaraq innovativ yanaşmalar və texnoloji yeniliklər əsasında peşəkar və yaradıcı fəaliyyət göstərmək;
- xəbər, veriliş, canlı yayım, tok-şou, analitik, sosial, əyləncəli, maarifləndirici və digər televiziya layihələrinin spesifik dramaturji və texniki tələblərini nəzərə alaraq müvafiq çəkiliş texnikalarını məqsədyönlü şəkildə tətbiq etmək;
- istiqamətindən asılı olaraq hər bir layihənin özünəməxsus vizual dilini və kadr kompozisiyasını nəzəri yanaşma əsasında formalaşdırmaq, ekran dilinin estetik və kommunikativ funksiyalarını optimallaşdırmaq;
- rəqəmsal video, audio, işıqlandırma və səs avadanlıqları ilə peşəkar səviyyədə işləmə bacarıqlarını inkişaf etdirmək və müasir yayım texnologiyalarını effektiv şəkildə tətbiq etmək;
- kompozisiya, işıqlandırma, fokus və ekspozisiya parametrlərinin elmi əsaslarla tənzimlənməsi üzrə praktiki və analitik bacarıqlara malik olmaq;
- texniki qərarların qəbulunda komanda ilə əməkdaşlıq etmək;
- televiziya layihəsinin məzmununun vizual üslubunu seçmək və onun həm informativ, həm də estetik təqdimatını yüksək səviyyədə təmin etmək;
- studiya və naturada çoxkəmerli çəkiliş sistemlərinin texniki və yaradıcı tələblərinə uyğun işini qurmaq və kompleks çəkiliş proseslərini idarə etmək;
- süni intellekt texnologiyalarının televiziya sahəsində tətbiq imkanlarını elmi əsaslarla araşdırmaq və qiymətləndirmək;
- çəkilişin planlaşdırılması, vizual kompozisiyanın optimallaşdırılması, avtomatlaşdırılmış kamera hərəkətləri və post-production (montaj) proseslərində süni intellekt alətlərini tətbiq etmək;

- süni intellekt vasitəsilə vizual məzmunun keyfiyyətinin yüksəldilməsi və çəkiliş proseslərinin effektivliyinin artırmaq;
- süni intellektin etik, estetik və peşəkar sənətkarlıq aspektlərini tənqidi təhlil etmək və yaradıcı qərar qəbuletmə prosesində tətbiqi etmək;

3. Təhsil proqramının strukturu

- 3.1. Təhsil proqramının mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən ali elmi-ixtisas dərəcəsi:

İxtisaslaşmaların adları	Verilən dərəcə	Əyani forma üzrə təhsil müddəti	Kreditlərin sayı
Televiziya operatoru	Magistr ali elmi-ixtisas	1.5 il	90

- 3.2. Təhsil proqramı ixtisas (ixtisaslaşma) üzrə 90 (1,5 il) AKTS kreditindən ibarət olmalıdır. Hər semestrə 5 fəndən çox olmamaq şərti ilə 30 kredit nəzərdə tutulmuşdur. Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

Sıra sayı	Fənnin adı	AKTS krediti
1	<p>Akademik yazı və etika</p> <p><i>Bu fənnin məqsədi akademik yazı, danışmaq və dürüstlüyün əsaslarını öyrətmək, magistrantların elmi məqalə, dissertasiya, esse və digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmaq, konfrans, simpozium, seminar və elmi diskussiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq, nəşr etikası bacarıqlarını inkişaf etdirməkdir. Fənn təhsilalanlara akademik üslub, mənbələrdən düzgün istifadə, istinad qaydaları və etik normalar haqqında bilik və səriştələr verəcəkdir.</i></p>	6
2	<p>Layihələrin idarə olunması</p> <p><i>Bu fənn çərçivəsində layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətləri, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələri və digər məsələləri ətraflı izah olunur, eləcə də layihənin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzularda biliklər aşılır. Bununla yanaşı, sözügedən fənn layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlıdır. Burada dəyişikliklər fonunda layihələrin idarə edilməsi, risklərin düzgün qiymətləndirilməsi, "Məhsul sahibi" və "Scrum Master" in vəzifələri və s. mövzular əhatə olunmalıdır.</i></p>	6
	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən məcburi fənlər	54
3	<p>Ali məktəb pedaqogikası və psixologiya</p> <p><i>Ali məktəb pedaqogikası və psixologiyası fənni ali təhsil müəssisələrində tədris-tərbiyə prosesinin elmi əsaslarını öyrədir. Fənnin məzmunu pedaqoji nəzəriyyələrin inkişafını, ali təhsildə müasir təlim metodlarını, tələbə və müəllim</i></p>	6

	<p><i>münasibətlərini, həmçinin təlimin psixoloji qanunauyğunluqlarını əhatə edir. Tələbələr bu fənn vasitəsilə ali məktəb mühitində tədrisin pedaqoji prinsipləri və psixoloji aspektləri barədə bilik əldə edirlər.</i></p>	
4	<p>Operator sənəti (Tədqiqat metodologiyası, konseptual yanaşmalar, vizual estetik düşüncə və ekran kompozisiyası)</p> <p><i>Bu fənn magistrantlara operator sənətinin elmi-nəzəri əsaslarını, konseptual metodologiyalarını və vizual estetik düşüncənin formalaşdırılma mexanizmlərini dərinlən öyrətməyi hədəfləyir. Kurs operator tərəkürünün yalnız texniki biliklər üzərində deyil, həm də tədqiqat yönümlü analitik yanaşmalar, vizual semantika və ekran dilinin struktur qanunauyğunluqları əsasında inkişafını təmin edir. Fənn çərçivəsində magistrantlar operator sənətinin müasir tədqiqat istiqamətlərini, vizual mədəniyyət nəzəriyyələrini, ekran kompozisiyasının tarixi və müasir estetik modellərini araşdırır, həmçinin vizual informasiyanın qavranılması və interpretasiyası ilə bağlı nəzəri konsepsiyaları mənimsəyirlər. Vizual narrativin elmi təhlili, təsvir daxilində məna quruluşunun dekonstruksiyası, kadra semantik yüklənmə və mifopoetik strukturlar kimi mövzular xüsusi metodoloji çərçivədə araşdırılır.</i></p> <p><i>Kurs operator sənətində istifadə olunan tədqiqat metodlarını, təsviri analiz, kinematoqrafik diskurs təhlili, vizual etnoqrafiya, fenomenoloji müşahidə, stilistik komparativ analiz və kadr-kompozisiya modellərinin empirik öyrənilməsi kimi yanaşmaları, tələbələrə sistemli şəkildə təqdim edir. Bu proses magistrantların operator sənətinə yalnız istehsal fəaliyyəti kimi deyil, həm də elmi tədqiqat obyektini kimi yanaşma qabiliyyətini inkişaf etdirir.</i></p>	6
5	<p>Operator sənəti (Estetik paradigmlar və ekran dilinin tənqidi analizi. Rəqəmsal çəkiliş texnologiyaları və interaktiv kompozisiya modelləri)</p> <p><i>Bu fənn magistrantlara operator sənətinin estetik inkişaf mərhələlərini, ekran dilinin tənqidi analizi metodlarını və rəqəmsal dövrün vizual istehsal texnologiyalarını elmi-nəzəri səviyyədə öyrətməyi hədəfləyir. Kursun əsas məqsədi magistrantlarda ekran estetikasına tənqidi yanaşma bacarığını formalaşdırmaq, müasir rəqəmsal çəkiliş sistemlərinin imkanlarını analitik şəkildə qiymətləndirmək və interaktiv kompozisiya modellərini nəzəri-praktik əsaslarla tətbiq etməkdir.</i></p> <p><i>Fənn çərçivəsində magistrantlar ekran estetikasının tarixi inkişaf trayektoriyasını, klassik və müasir estetik paradigmları, modernizm, postmodernizm, neo-realist yanaşmalar, immersiv estetika, kibereestetika və media-ontoloji konsepsiyalar, sistemli şəkildə araşdırırlar. Ekran dilinin struktur elementləri (ritm, məkan, baxış nöqtəsi, vizual sintaksis, semantik çərçivə) tənqidi diskurs təhlili, fenomenoloji yanaşma və multimodal analiz kimi metodlarla öyrənilir.</i></p>	6

6	<p>Operator sənətinin müasir inkişaf istiqamətləri (Sahələr üzrə) Televiziya operatoru</p> <p><i>Bu fənn magistrantlara müasir televiziya istehsalında operator fəaliyyətinin yeni tendensiyalarını, texnoloji yenilikləri və kompleks peşəkar tələbləri elmi-praktik kontekstdə araşdırma imkanı verir. Tədrisin əsas məqsədi tələbələrin televiziya operatorluğu üzrə nəzəri bazasını möhkəmləndirmək, onları yüksək peşəkar standartlara uyğun müstəqil yaradıcılıq və analitik fəaliyyətə hazırlamaqdır.</i></p> <p><i>Fənn çərçivəsində televiziya istehsalının funksional strukturu, müasir çəkiliş texnologiyaları, rəqəmsal yayım sistemləri, real vaxtda vizual qərarvermə və kontent istehsalında operatorun strateji rolu dərinlən öyrənilir. Magistrantlar canlı yayım, xəbər təqdimatı, analitik proqramlar, idman tədbirləri, tok-şou və xüsusi reportaj formatlarında operator fəaliyyətinin metodoloji əsasları ilə tanış olur, çəkiliş prosesinin psixoloji, sənədli və dramaturji aspektlərini təhlil edirlər.</i></p> <p><i>Praktik məşğələlər zamanı tələbələr studiya və sahə şəraitində qabaqcıl kamera sistemləri ilə işləyir, kompozisiya, dinamik vizual narrativ, işıq həlli, rəng uyğunluğu, kadr ardıcılığı və montaj uyğunluğu kimi parametrləri magistr səviyyəsində tətbiq və təhlil edirlər. Eyni zamanda, real istehsal modellərinə yaxın tapşırıqlar vasitəsilə operativ çəkiliş bacarıqları, situativ adaptasiya qabiliyyəti və köməkçi heyətin mütəxəssislərlə əməkdaşlığı inkişaf etdirilir.</i></p> <p><i>Fənni uğurla başa vuran magistrantlar müasir televiziya istehsalının texniki, estetik və təşkilati standartlarını yüksək səviyyədə mənimsəyir, çoxformatlı media mühitində operativ qərarvermə, vizual informasiya idarəçiliyi və yaradıcı interpretasiya bacarıqları ilə fərqlənən peşəkar televiziya operatoru kimi formalaşirlar.</i></p>	6
7	<p>Audiovizual layihə üzrə hazırlıq mərhələsi (Pre-production)</p> <p><i>Bu fənn magistrantlara televiziya istehsalında pre-production mərhələsinin nəzəri və metodoloji əsaslarını öyrətməyi hədəfləyir. Kurs, xüsusilə xəbər, canlı yayım, tok-şou və analitik proqram formatları üçün planlaşdırma mexanizmlərini, sahə və studiya şəraitində çəkilişin qabaqcadan modelləşdirilməsini, risklərin idarə olunması və operativ qərarvermə strategiyalarını əhatə edir. Məqsəd tələbələrdə məhdud vaxt və resurs şəraitində çəkilişin sistemli qurulması və vizual konsepsiyanın televiziya standartlarına uyğun şəkildə hazırlanması bacarıqlarını inkişaf etdirməkdir.</i></p> <p><i>Fənn çərçivəsində magistrantlar mövzu seçimi, ilkin araşdırma, qəhrəman və lokasiyaların müəyyənləşdirilməsi, çəkiliş planının hazırlanması, kadr kompozisiyasının və vizual dramaturgiyanın planlaşdırılması üzrə mərhələli təlim alırlar. Kurs iştirakçıları həmçinin preproduction sənədləşməsi, texniki tapşırıqların (technical assignment) hazırlanması, lokasiya analizi, risk xəritələrinin qurulması və resursların koordinasiyası kimi bacarıqları mənimsəyirlər.</i></p> <p><i>Kursu tamamlayan magistrantlar sahə və studiya şəraitində operativ adaptasiya bacarığı, analitik düşüncə və planlaşdırma kompetensiyasına malik, yüksək peşəkarlıqla televiziya çəkilişlərinin preproduction mərhələsini həyata keçirə bilən operator kimi formalaşirlar.</i></p>	6

8	<p>Audiovizual layihə üzrə çəkiliş mərhələsi (Production)</p> <p><i>Bu fənn magistrantlara televiziya istehsalında çəkiliş prosesinin nəzəri, metodoloji prinsiplərini, studiya və sahə çəkilişlərinə xas yaradıcı və texniki idarəetmə mexanizmlərini, həmçinin istehsal qrupları ilə koordinasiya üsullarını dərinlən öyrətməyi hədəfləyir. Kursun məqsədi tələbələrdə real çəkiliş mühitində planlaşdırma, texniki quruluşun təşkili, işıqlandırma və kamera parametrlərinin optimallaşdırılması, həmçinin vizual hekayənin estetik və jurnalistik tələblərə uyğun şəkildə formalaşdırılması bacarıqlarını inkişaf etdirməkdir.</i></p> <p><i>Fənn çərçivəsində magistrantlar canlı yayım, tok-şou, xəbər və analitik proqram formatları üçün* fərqli çəkiliş strategiyalarını öyrənir, kadr quruluşu, perspektiv və vizual kompozisiya prinsiplərini tətbiq edirlər. Tələbələr həm studiyada, həm də sahə şəraitində işıqlandırma, kameraların yerləşdirilməsi, texniki koordinasiya və vizual ardıcılığın təmin olunması bacarıqlarını mənimsəyirlər.</i></p> <p><i>Fənni tamamlayan magistrantlar müasir televiziya istehsalının texniki, estetik və təşkilati tələblərinə uyğun, çevik düşüncəli, situasiyaya adaptasiya ola bilən və peşəkar səviyyədə çəkiliş həyata keçirən televiziya operatoru kimi formalaşırlar.</i></p>	6
9	<p>Müasir kamera texnologiyaları, obyektiv sistemləri və kreativ işıqlandırma texnikaları</p> <p><i>Bu fənn magistrantlara müasir televiziya istehsalında istifadə olunan qabaqcıl kamera sistemləri, obyektiv texnologiyaları və kreativ işıqlandırma metodlarını elmi-metodoloji yanaşmalar əsasında dərinlən öyrətməyi hədəfləyir. Kurs tələbələrdə vizual həllərin texniki və estetik əsaslarını analiz etmək, kameranın optik və funksional imkanlarını qiymətləndirmək, obyektiv seçimi və işıqlandırma texnikalarının proqram formatına uyğunlaşdırılması bacarıqlarını inkişaf etdirir.</i></p> <p><i>Praktiki məşğələlər zamanı tələbələr müxtəlif televiziya proqram formatlarında (canlı yayım, tok-şou, xəbər və analitik proqramlar) kamera, obyektiv və işıqlandırma parametrlərini sınaqdan keçirir, vizual keyfiyyətin və estetik uyğunluğun peşəkar standartlara uyğun təmin edilməsini tətbiqi şəkildə öyrənirlər.</i></p> <p><i>Kamera, obyektiv və işıqlandırma seçimlərini empirik müşahidələr və təcrübə analizinə əsaslanaraq tətbiq edirlər.</i></p> <p><i>Kursu uğurla tamamlayan magistrantlar müasir televiziya istehsalında vizual konsepsiyaları texniki, estetik və elmi-metodoloji baxımdan idarə edə bilən, kamera və işıqlandırma həllərini proqram tələblərinə uyğun tətbiq edən peşəkar televiziya operatoru kimi formalaşırlar.</i></p>	6
10	<p>Televiziya janrlarında çəkiliş texnikaları (Müasir işıqlandırma və vizual estetika)</p> <p><i>Bu fənn magistrantlara televiziya istehsalında janr spesifik çəkiliş texnikalarını, müasir işıqlandırma həllərini və vizual estetik prinsipləri elmi-metodoloji yanaşmalar əsasında öyrətməyi hədəfləyir. Kurs tələbələrdə kameranın optik və texniki imkanlarını, işıqlandırma strategiyalarını və vizual kompozisiyanın janr tələblərinə uyğun optimallaşdırılmasını dərk etmək bacarıqlarını inkişaf etdirir.</i></p>	6

	<p><i>Fənn çərçivəsində magistrantlar vizual estetikanın dramaturji təsirini qiymətləndirir, janrın vizual dilinə uyğun kompozisiya, rəng harmoniyası və işıq, kölgə balansını prinsiplərini tətbiq edirlər. Praktiki məşğələlərdə tələbələr sahə və studiya çəkilişləri üzərində işıqlandırma və kamera parametrlərini peşəkar standartlara uyğun şəkildə sınaqdan keçirirlər.</i></p> <p><i>Kursu uğurla tamamlayan magistrantlar televiziya istehsalının janr spesifik tələblərinə uyğun, müasir işıqlandırma və vizual estetika prinsiplərini həm nəzəri, həm də praktiki baxımdan idarə edə bilən, yüksək peşəkarlığa malik televiziya operatoru kimi formalaşırlar</i></p>	
11	<p>Audiovizual layihə üzrə montaj mərhələsi (Post-production), layihənin təqdimatı</p> <p><i>Bu fənn magistrantlara televiziya istehsalında post-production mərhələsinin nəzəri və praktiki prinsiplərini, çəkilmə materialının seçilməsi, strukturlaşdırılması, montaj dramaturgiyasının qurulması, səsle işlənməsi və vizual tamamlanma proseslərini dərinlən öyrətməyi hədəfləyir. Kurs tələbələrdə çəkilmə televiziya materialının peşəkar şəkildə işlənməsi, hadisə ardıcılığının vizual-narrativ məntiq əsasında formalaşdırılması və final məhsulun tamaşaçıya təsir gücünün artırılması bacarıqlarını inkişaf etdirir.</i></p> <p><i>Fənn çərçivəsində magistrantlar müxtəlif televiziya proqram formatları üzrə materialları təhlil edir, montaj strukturunu qurur, səsle vizual uyğunluğu təmin edir və məhsulun estetik, dramaturji və texniki cəhətdən tam olmasını təmin edirlər. Eyni zamanda, tələbələr final məhsulu auditoriya və redaksiya tələblərinə uyğun təqdim etmə bacarıqlarını inkişaf etdirirlər.</i></p> <p><i>Kursu uğurla tamamlayan magistrantlar müasir televiziya istehsalında post-production prosesini texniki, estetik və dramaturji baxımdan idarə edə bilən, vizual-narrativ ardıcılığı qoruyaraq, professional standartlara uyğun final məhsul hazırlaya bilən televiziya operatoru kimi formalaşırlar.</i></p>	6
...	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən seçmə fənlər	18
12	<p>a) Audiovizual strukturlar və efir dramaturgiyası</p> <p><i>Bu fənn magistrantlara televiziya istehsalında audiovizual strukturların qurulması və efir dramaturgiyasının formalaşması üzrə elmi-nəzəri və praktik biliklərin təqdim edilməsini hədəfləyir. Kurs televiziya proqramlarının vizual kompozisiyasının, ritminin, məzmunun dramaturji ardıcılığının və efir axınının operator baxımından necə qurulduğunu sistemli şəkildə öyrədir.</i></p> <p><i>Fənnin məqsədi tələbələrdə televiziya formatlarının vizual quruluşunu təhlil etmək, kadr ardıcılığının dramaturji funksiyasını müəyyənləşdirmək, vizual ritm və efir dinamikasını operatorun texniki və yaradıcılıq qərarları ilə uyğunlaşdırmaq bacarığını inkişaf etdirməkdir. Magistrantlar müxtəlif televiziya janrlarında qurulan audiovizual strukturları müqayisəli şəkildə təhlil edir, işıq, rəng, kompozisiya və kadrlaşdırma vasitəsilə dramaturji vurğuların yaradılması üzərində işləyirlər.</i></p> <p><i>Kursu tamamlayan magistrantlar televiziya istehsalında efir dramaturgiyasının vizual tərəflərini dərinlən anlayan, kadr ardıcılığını dramaturji məqsədlərə uyğun optimallaşdıran, efir üçün zəruri olan ritm, balans və vizual bütövlüyü peşəkar səviyyədə təmin edə bilən televiziya operatoru kimi formalaşırlar.</i></p>	6

	<p>b) İşgüzar xarici dil <i>“İşgüzar xarici dil (ingilis dili)” fənni magistratura səviyyəsində təhsil alan tələbələrə ümumi və terminoloji səciyyəli 4000 tədris leksik vahidləri həcmində leksik minimumu, elmi üslubun əsas xüsusiyyətlərini, öyrənilən dil ölkələrinin mədəniyyət və adət-ənənələrini, nitq etiketləri qaydalarını öyrədir. Xarici dildə lüğətin köməyi ilə oxumaq və yazmaq verdişlərinə, ali tədris müəssəsində tədris və tədqiqat işləri aparmağa yiyələndirir.</i></p>	
13	<p>a) Studiyada çoxkamaralı çəkiliş texnologiyası (Vizual kompozisiya və dramaturji yanaşmalar) Bu fənn magistrantlara studiya şəraitində çoxkamaralı çəkiliş prosesinin elmi-metodoloji əsaslarını, vizual kompozisiya prinsiplərini və dramaturji yanaşmaları dərinlən öyrətməyi hədəfləyir. Kursun əsas məqsədi studiya mühitində kamera sistemlərinin koordinasiyasını, real vaxtda vizual qərarların verilməsini, çoxkamaralı rejissor-operator qarşılıqlı əlaqəsini və studiya dramaturgiyasının kompozisiya strukturuna təsirini analiz etmək bacarıqlarını formalaşdırmaqdır. Fənn çərçivəsində magistrantlar çoxkamaralı televiziya istehsalının nəzəri əsaslarını, çoxplanlı vizual müşahidə, paralel baxış nöqtələrinin dramaturji funksiyası, real vaxt vizual ritm təşkilatı, məkənin ekran dilində transformasiyası və kompozisiya ardıcılığının semantik strukturu, elmi təhlil metodları ilə araşdırırlar. Kameralarası keçidlərin (cut, mix, wipe), planlararası dramatik əlaqələrin və çoxkamaralı montajın ekran qavrayışına təsiri multimodal diskurs analizi və vizual sintaksis yanaşmaları ilə izah edilir. Kurs həmçinin studiya kameralarının texnoloji prinsiplərini, sensor arxitekturası, optik sistemlərin studiya işığı ilə qarşılıqlı təsiri, fokus nəzarəti, PTZ və pedestallı kameraların idarəetmə modelləri, CCU vasitəsilə rəng və ekspozisiya balansı, çoxkamaralı siqnal inteqrasiyası, nəzəri və praktik aspektdə təhlil edir. Magistrantlar studiya işıqlandırma sistemlərinin (key-fill-back texnikası, çoxmənbeli işıqlandırma, soft/hard işıq modelləri) kompozisiya və vizual dramaturgiya ilə əlaqələrini də elmi yanaşmalarla öyrənirlər.</p> <p>c) Rəqəmsal yayım texnologiyaları və avadanlıqlar Bu fənn magistrantlara müasir televiziya yayım sistemlərinin elmi-nəzəri əsaslarını, rəqəmsal siqnalın emalı və ötürülmə texnologiyalarını, studiya-efir inteqrasiyasının texniki arxitekturasını və yayım avadanlıqlarının funksional xüsusiyyətlərini dərinlən öyrətməyi hədəfləyir. Kursun əsas məqsədi tələbələrdə televiziya istehsalının texniki infrastrukturunu sistemli şəkildə anlamaq, rəqəmsal yayım mühitində operator fəaliyyətinin texnoloji tələblərini qiymətləndirmək və efir prosesinə uyğun vizual-texniki qərarlar vermək bacarıqlarını formalaşdırmaqdır. Fənn çərçivəsində magistrantlar rəqəmsal siqnalın formalaşması, kodlaşdırma–dekodlaşdırma prinsipləri, kompressiya alqoritmləri (MPEG ailəsi, H.264/HEVC), multi-format yayım standartları (SDI, NDI, IP-based broadcasting), həmçinin efirə ötürülən görüntünün keyfiyyətinə təsir edən parametrlərin (bitrate, framerate, color subsampling, latency) elmi-texniki təhlilini aparırlar. Rəqəmsal yayım arxitekturasının struktur modelləri, MCR (Master Control Room), PCR (Production Control Room), ingest–playout sistemləri, server əsaslı media axınları və IP. yönümlü yayım ekosistemi – nəzəri və metodoloji yanaşmalarla öyrənilir.</p>	6

	<p>Kurs həmçinin televiziya operatorunun yayım mühitində işlədiyi əsas avadanlıqların (kameralar üçün CCU modulları, router sistemləri, waveform monitor, vectorscope, monitoring paneli, signal çeviriciləri, interkom və kommunikasiya sistemləri) funksional prinsiplərini təhlil edir və onların efir prosesində rolunu elmi əsaslarla araşdırır. Magistrantlar studiya və efir serverləri ilə signal əlaqələrinin qurulması, rəqəmsal rejisi sistemlərində (vision mixer) görüntü keçidlərinin emalı, real vaxtda vizual sabilliyin təmin olunması kimi texniki proseslərlə tanış olurlar.</p>	
14	<p>a) Süni intellekt və televiziya istehsalında innovasiya</p> <p>Bu fənn magistrantlara televiziya istehsalında süni intellektin (Sİ) tətbiqi, innovativ texnoloji yanaşmalar və Sİ əsaslı yaradıcı modellərin elmi-metodoloji təhlilini dərinlən öyrətməyi hədəfləyir. Kurs, tələbələrdə Sİ texnologiyalarının televiziya istehsalında funksional, texniki və estetik təsirini başa düşmək, həmçinin onların yaradıcı qərarvermə proseslərinə inteqrasiyasını elmi əsaslarla təhlil etmək bacarıqlarını formalaşdırır.</p> <p>Fənn çərçivəsində magistrantlar süni intellektin televiziya istehsalına inteqrasiyasının nəzəri və metodoloji aspektlərini öyrənir, avtomatlaşdırılmış montaj və vizual-səs emalı sistemlərinin strukturu, real vaxtda vizual qərarvermə mexanizmləri, virtual studiyalar və AR/VR texnologiyaları üzrə analiz aparırlar. Eyni zamanda, Sİ texnologiyalarının yaradıcı proseslərdə istifadəsi, kontent generasiyası, interaktiv və fərdiləşdirilmiş yayım modelləri elmi çərçivədə təhlil olunur.</p> <p>Kurs magistrantlara həmçinin süni intellekt əsaslı kamera idarəetmə sistemləri, vizual və səs texnologiyalarının proqram formatlarına uyğun adaptasiyası, rəqəmsal render mühərrikləri və studio avtomatlaşdırması ilə bağlı praktik bacarıqlar qazandırır. Tədris prosesi laboratoriya işləri və pilot layihələr üzərində qurulmuşdur ki, tələbələr real televiziya istehsal mühitində Sİ əsaslı innovativ həlləri tətbiq edə bilsinlər.</p> <p>Fənn magistrantların televiziya istehsalında Sİ texnologiyalarını elmi əsaslarla təhlil etmə, proqram formatına uyğun kreativ və texniki qərarlar qəbul etmə, vizual-səs komponentlərini optimallaşdırma və innovativ media məhsulları yaratma bacarıqlarını inkişaf etdirir.</p> <p>b) Televiziya vizuallığı və təsvir kompozisiyası</p> <p>Bu fənn magistrantlara televiziya istehsalında vizual dilin, kompozisiya prinsiplərinin və estetik yanaşmaların elmi-metodoloji əsaslarını dərinlən öyrətməyi hədəfləyir. Kurs tələbələrdə ekran məkanının strukturu, vizual ritm, işıq-kölgə balans, rəng harmoniyası və kadrın dramaturji funksiyalarını nəzəri və praktik baxımdan anlama bacarığını formalaşdırır.</p> <p>Fənn çərçivəsində magistrantlar televiziya janrlarında (xəbər, tok-şou, analitik proqramlar, canlı yayım və əyləncə formatları) vizual kompozisiya yanaşmalarını araşdırır, ekran vizuallığının dramaturji təsirini qiymətləndirir və kadr dizaynının tamaşaçı qavrayışına təsirini elmi metodlarla təhlil edirlər. Eyni zamanda, kurs operatorun kamera mövqeləri, obyektiv seçimi, işıqlandırma sxemləri və rəng tonları üzrə qərarvermə strategiyalarını nəzəri əsaslarla öyrədir.</p> <p>Praktiki məşğələlər zamanı magistrantlar müxtəlif televiziya proqram formatlarında vizual kompozisiyanın qurulması, dinamik kadr ardıcılığının yaradılması, işıq və rəng harmoniyasının optimallaşdırılması kimi bacarıqları tətbiq edirlər. Kursun metodoloji çərçivəsi magistrantlara vizual narativin analizi,</p>	6

	kadr-məkan qarşılıqlı təsiri və estetik üslubun proqram formatına uyğun inteqrasiyası üzrə sistemli yanaşmanı öyrədir.	
Təcrübə		
...	Elmi-pedaqoji təcrübə	6
CƏMI		90

4. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

- 4.1. Bu təhsil proqramı üzrə məzunlar təhsil və ya fəaliyyət sahəsi ilə bağlı əsas anlayışlar, nəzəri prinsip və tədqiqat metodları haqqında sistemli, ümumi təsəvvürə və geniş biliyə malik olmalı, konkret (ixtisaslaşmış) təhsil və ya fəaliyyət sahəsində dərin biliklərə yiyələnməlidirlər.
- 4.2. İxtisaslaşmanın təhsil proqramının hər bir fənn üzrə təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir.
- 4.3. İxtisaslaşma üzrə proqramın təlim nəticələri Əlavə 1-də müəyyən olunur. Fənlər üzrə təlim nəticələri isə hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təhsil proqramının təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.
- 4.4. Təhsil proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən elmi və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

5. İnfrastruktur və kadr potensialı

- 5.1. Ali təhsil müəssisəsi tədris, təlim və qiymətləndirmə fəaliyyətlərinin yüksək səviyyədə təşkil olunması üçün informasiya-kommunikasiya texnologiyaları ilə təchiz edilmiş müasir auditoriyalara malik olmalı, tələbələrə lokal şəbəkə və internetə, elektron kitabxanalara və onlayn arxiv resurslarına fasiləsiz çıxış imkanı yaratmalıdır. Eyni zamanda, tələbələrin ixtisaslaşma üzrə dərin biliklərə yiyələnməsi və elmi-tədqiqat işlərinin aparılmasını dəstəkləmək məqsədilə müasir elmi jurnallar, elmi məlumat bazalarına və virtual laboratoriya mühitlərinə, akademik etik mühitə inteqrasiya üçün antiplagiat sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir. Operator sənəti ixtisası üzrə aşağıdakı infrastruktur tələbləri nəzərə alınmalıdır: Müasir standartlara cavab verən yüksək keyfiyyətli kinokameralar (Blackmagic URSA Mini Pro 12K, BMPCC 6K Pro və s.); ARRI və Godox kimi brendlərin LED və HMI işıq sistemləri; xromakey texnologiyası tətbiq olunmuş studiya kameraları (Blackmagic Studio Camera 6K Pro və s.), ATEM Mini Extreme ISO video mikserləri ilə təmin olunmuş tədris televiziya studiyaları; Montaj studiyası; Kino çəkilişi avadanlıqları (Blackmagic URSA Mini Pro 12K, BMPCC 6K Pro və s.); Televiziya avadanlıqları (Blackmagic Studio 6K, Canon XA75, Sony FX30, Panasonic AG-CX350 və s.); Sesyazma avadanlıqları (Zoom H6, Rode Wireless GO II, Tascam DR-10L və s.); Işıqlandırma avadanlıqları (ARRI T1 (True Blue), ARRI T2 / T5, ARRI SkyPanel S30-C, Godox SL, Nanlite Forza və s.);

Montaj avadanlıqları (DaVinci Resolve, Adobe CC, Synology NAS, Samsung T7 SSD, Intel i9 / AMD Ryzen 9 + 64 GB RAM + RTX 4060–4080 GPU);

Arxivləşdirmə və layihələrin qorunması üçün yaddaş qurğuları (Synology NAS sistemləri, SSD və s.);

Montaj və postproduction mərhələsi üçün peşəkar proqram təminatları (DaVinci Resolve Studio, Adobe Premiere Pro, After Effects və s.);

Rəng korreksiyası üçün monitorlar (BenQ PD3220U, LG OLED Pro və s.);

Müvafiq standartlara cavab verən kompüter sistemlərində (RTX 4080, 64 GB RAM və s.)

Reportaj operatoru ixtisaslaşması üzrə həmçinin Canon XF605, Panasonic AG-CX350, Sony FX30 və s. portativ kameralar, DJI RS 3 Pro və s. stabilizatorları, Rode Wireless GO II, Zoom H6 və s. səsyzma avadanlıqları təmin olunmalıdır.

- 5.2. Ali təhsil müəssisələrinin tədrisə cəlb olunan akademik heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə malik olur. Elmi dərəcəsi olmayan, lakin müvafiq sahədə ən az 5 il iş təcrübəsi olan mütəxəssislər də tədrisə cəlb oluna bilərlər.
- 5.3. Magistrlik dissertasiyalarına elmi rəhbərlik, bir qayda olaraq, elmi ada və ya elmi dərəcəyə sahib olan şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

6. Karyera imkanları və ömürboyu təhsil

- 6.1. Operator sənəti ixtisası **Televiziya operatoru** ixtisaslaşması üzrə magistratura təhsili almış mütəxəssis televiziya kanallarında, prodakşn şirkətlərində və rəqəmsal yayım platformalarında proqramların, tok-şouların, canlı yayımların və müxtəlif studiya çəkilişlərinin görüntü təminatçısı; çoxkameralı çəkiliş sistemlərində, xromakey texnologiyasında və real zamanda rejissor-koordinasiya prosesində əsas texniki heyət üzvü; televiziya filmlərinin, mədəniyyət və sənədli layihələrin çəkilişində də operator; rejissor-operator əməkdaşlığı çərçivəsində kompozisiya və dinamik kadr quruluşu üzrə təkliflər verə bilər; TV proqram formatlarının vizual tərtibatçısı; ali təhsil müəssisələrində pedaqoq və s. işləyə bilər.
- 6.2. Ali təhsil müəssisəsi təhsil proqramının məzunlarının məşğulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə dair məlumatları öz veb-səhifələrində yerləşdirməlidir.
- 6.3. Təhsil müddətində əldə olunan bilik, bacarıq və yanaşmalar məzunların müstəqil şəkildə ömür boyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.

Təhsil proqramı və tədris fəaliyyəti üzrə təlim nəticələri

*Televiziya operatoru ixtisaslaşması üzrə:***Proqramın təlim nəticələri (PTN)**

PTN 1. Televiziya operator sənətinin nəzəri və texniki əsaslarını biləcək, vizual ifadə üsullarını və müasir çəkiliş texnologiyalarını, multimedia və yayım sahəsində qabaqcıl metod və texnologiyaların tətbiqini araşdırmağı bacaracaq. Ekran dilinin estetik, kommunikativ və texnoloji aspektlərini tənqidi təhlil edəcək, müxtəlif yayım platformaları və formatları üçün optimal vizual həlləri təklif etməyi bacaracaq. Praktiki bacarıqlarını fərqli televiziya və rəqəmsal yayım mühitlərində tətbiq edərək kompleks çəkiliş proseslərinin planlaşdırılmasını, idarə olunmasını və texniki icrasını həyata keçirməyi bacaracaq. Müasir media mühitinin tələblərinə uyğun olaraq innovativ yanaşmalar və texnoloji yeniliklər əsasında peşəkar və yaradıcı fəaliyyət göstərməyi bacaracaq.

PTN 2. Xəbər, veriliş, canlı yayım, tok-şou, analitik, sosial, əyləncəli, maarifləndirici və digər televiziya layihələrinin spesifik dramaturji və texniki tələblərini nəzərə alaraq müvafiq çəkiliş texnikalarını məqsədyönlü şəkildə tətbiq etməyi bacaracaq. İstiqamətindən asılı olaraq hər bir layihənin özünəməxsus vizual dilini və kadr kompozisiyasını nəzəri yanaşma əsasında formalaşdırmağı, ekran dilinin estetik və kommunikativ funksiyalarını optimallaşdırmağı bacaracaq.

PTN 3. Rəqəmsal video, audio, işıqlandırma və səs avadanlıqları ilə peşəkar səviyyədə işləmə bacarıqlarını inkişaf etdirəcək və müasir yayım texnologiyalarını effektiv şəkildə tətbiq edə biləcək. Kompozisiya, işıqlandırma, fokus və ekspozisiya parametrlərinin elmi əsaslarla tənzimlənməsi üzrə praktiki və analitik bacarıqlarını nümayiş etdirməyi bacaracaq. Vizual keyfiyyətin optimallaşdırılması və auditoriyaya estetik təsirin gücləndirilməsi məqsədilə texniki qərarların qəbulunda komanda ilə əməkdaşlıq etməyi bacaracaq.

PTN 4. Auditoriyanın xüsusiyyətlərini və kommunikativ ehtiyaclarını nəzərə alaraq televiziya layihəsinin məzmununun vizual üslubunu seçir və onun həm informativ, həm də estetik təqdimatını yüksək səviyyədə təmin etməyi bacaracaq. Studiya və naturda çoxkəmerli çəkiliş sistemlərinin texniki və yaradıcı tələblərinə uyğun işini qurmağı və kompleks çəkiliş proseslərini idarə etməyi bacaracaq. Kamera hərəkətini həm vizual dinamikaya, həm də zaman və məkan kontinumunun mənalandırılmasına xidmət edən fəlsəfi və estetik vasitə kimi dəyərləndirməyi bacaracaq. Vizual kommunikasiya sahəsində ən müasir tendensiyaları izləyərək praktik və nəzəri bilikləri inteqrasiya etməklə peşəkar sahədə yeni yanaşmaların inkişafına töhfə verməyi bacaracaq.

PTN 5. Süni intellekt texnologiyalarının televiziya sahəsində tətbiq imkanlarını elmi əsaslarla araşdırmağı və qiymətləndirməyi bacaracaq. Çəkiliş planlaşdırılması, vizual kompozisiya optimallaşdırılması, avtomatlaşdırılmış kamera hərəkətləri və post-production (montaj) proseslərində süni intellekt alətlərini tətbiq etməyi bacaracaq. Süni intellekt vasitəsilə vizual məzmunun keyfiyyətinin yüksəldilməsi və çəkiliş proseslərinin effektivliyini artırmaq üsullarını biləcək. Süni intellektin etik, estetik və peşəkar sənətkarlıq aspektlərini tənqidi təhlil edəcək və yaradıcı qərar qəbul etmə prosesində tətbiqi üsullarını biləcək.

PTN 6. Ali təhsil sistemini, təlim prosesini, tədris metodikasını biləcək. Ali təhsil müəssisəsində ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etməklə bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənlərini tədris etməyi bacaracaq. Televiziya operatoru sahəsində elmi-metodiki və pedaqoji səviyyədə tədris prosesini aparmağı bacaracaq.

PTN 7. Akademik yazı, danışq və dürüstlüyün əsaslarını biləcək. Mənbələrdən düzgün istifadə etməklə elmi məqalə, esse və digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmağı bacaracaq. Konfrans, simpozium, seminar və elmi diskussiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq, nəşr etikası bacarıqlarına malik olacaq.

PTN 8. Layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətlərini, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələrini və digər məsələləri biləcək. Layihənin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzular haqqında biliklərə malik olacaq. Layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlı riskləri düzgün qiymətləndirməyi bacaracaq. "Məhsul sahibi" və "Scrum Master" in vəzifələri və s. haqqında biliklərə malik olacaq və tətbiq etməyi bacaracaq.

Akademik yazı və etika fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 - Akademik yazının məqsədi, strukturu və üslub xüsusiyyətlərini anlayaraq elmi esse, dissertasiya, məqalə və digər akademik sənədləri məntiqi və peşəkar şəkildə yazmağı bacaracaq.

FTN 2 - Fərqli akademik janrlarda (məqalə, dissertasiya, tezis, referat və s.) yazı tələblərinə uyğun kontent hazırlamağı və ideyaları ardıcıl və əsaslandırılmış formada ifadə etməyi bacaracaq.

FTN 3 - Mənbələrlə işləmə bacarığına yiyələnərək akademik yazılarda müxtəlif istinad sistemlərindən (APA, MLA, IEEE və s.) düzgün istifadə etməyi və plagiatdan yayınmağı bacaracaq.

FTN 4 - Elmi diskussiyalar, seminarlar, simpozium və konfranslarda çıxış etmək üçün akademik danışq üslubunu mənimsəməklə fikirlərini peşəkar şəkildə təqdim etməyi bacaracaq.

FTN 5 - Elmi fəaliyyət zamanı müəlliflik hüquqları, nəşr etikası və akademik dürüstlük prinsiplərini mənimsəyəcək və elmi araşdırmalarda bu prinsiplərə riayət edəcək.

FTN 6 - Elmi tədqiqat və yazı prosesində qarşıya çıxan etik dilemmaları və düzgün davranış modellərini analiz edəcək və elmi mühitdə etik qərarlar verməyi bacaracaq.

Layihələrin idarə edilməsi fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Layihənin məqsədlərini, mərhələlərini, resurslarını və maraqlı tərəfləri müəyyən etməklə layihənin planlaşdırılması və əsas idarəetmə elementlərini tətbiq etmə bacaracaq.

FTN 2. Layihələrdə effektiv komanda qurmaq, rolları bölüşdürmək və layihə menecerinin funksiyalarını yerinə yetirmək üçün liderlik və kommunikasiya bacarıqları nümayiş etdirəcək.

FTN 3. Layihənin vaxt cədvəllərini, büdcəsini, təchizat zəncirini və resurslarını idarə edərək layihənin icrasını planlı şəkildə həyata keçirə biləcək.

FTN 4. Risklərin proaktiv qiymətləndirilməsi, risk cavab planlarının hazırlanması və dəyişikliklərin idarə olunması üzrə biliklərə əsaslanaraq layihə davamlılığını təmin edə biləcək.

FTN 5. "Agile" (çevik) yanaşmaları, o cümlədən Scrum metodologiyasını mənimsəyərək "Məhsul sahibi" və "Scrum Master" rollarını və onların funksiyalarını layihə idarəetməsində tətbiq edə biləcək.

FTN 6. Layihə hesabatları, status yeniləmələri və maraqlı tərəflərlə peşəkar ünsiyyət vasitəsilə layihə fəaliyyətləri üzrə hesabatlılığı və şəffaflığı təmin edəcək.

Ali məktəb pedaqogikası və psixologiya fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1 - Ali təhsil müəssisələrində tədris prosesinin nəzəri və metodoloji əsaslarını izah edə biləcək.
FTN 2 - Müasir pedaqoji prinsiplər və təlim metodlarını dərs planlaşdırılmasında tətbiq edə biləcək.
FTN 3 - Auditoriya ilə effektiv ünsiyyət və təlim texnologiyalarından istifadə bacarıqları qazanacaq.
FTN 4 - Təhsilənlərin bilik və bacarıqlarının qiymətləndirilməsi üçün müxtəlif qiymətləndirmə üsullarını tətbiq edəcək.
FTN 5 - Tədris prosesində innovativ və interaktiv metodlardan istifadə etməklə motivasiyanı artıracaq.
FTN 6 - Elmi-pedaqoji fəaliyyətində peşəkar standartlara riayət edərək dərs və tədqiqat işlərini təşkil edəcək.

Operator sənəti (Tədqiqat metodologiyası, konseptual yanaşmalar, vizual estetik düşüncə və ekran kompozisiyası) fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1 Televiziya operatorluğunun elmi-nəzəri əsaslarını, vizual estetik düşüncə və ekran dilinin struktur qanunauyğunluqlarını dərinlən öyrənərək operator tefəkkürünü tədqiqat yönümlü analiz metodları ilə inkişaf etdirə biləcək.
FTN 2 Vizual narrativin semantik qatlarını, kadra mənalandırma və simvolik strukturları elmi metodlarla təhlil edir, ekran dilində mürəkkəb vizual konseptləri praktik və nəzəri səviyyədə tətbiq edə biləcək.
FTN 3 Operator sənətinin tarixi təkamülünü, vizual mədəniyyət nəzəriyyələrini və ekran kompozisiyasının müasir estetik modellərini müqayisəli şəkildə araşdıraraq, çağdaş vizual üslubların konseptual əsaslarını mənimsəyə biləcək.
FTN 4 Təsviri analiz, televiziya yönümlü diskurs təhlili, vizual etnoqrafiya, fenomenoloji müşahidə, stilistik komparativ analiz və kadr kompozisiya modellərinin empirik öyrənilməsi kimi metodları tətbiq etmə bacarığını inkişaf etdirəcək.
FTN 5 Televiziya proqramlarının struktur və məna quruluşunu dekonstruksiya edərək, kadra simvolik və mifopoetik elementlərin rolunu elmi əsaslarla şərh edə biləcək.
FTN 6 Tələbə operator sənətini yalnız texniki və istehsal fəaliyyət kimi deyil, eyni zamanda elmi-tədqiqat obyektini kimi qiymətləndirərək, nəzəri bilikləri praktik yaradıcılıq prosesinə inteqrasiya edə biləcək.

Operator sənəti (Estetik paradıqlar və ekran dilinin tənqidi analizi. Rəqəmsal çəkiliş texnologiyaları və interaktiv kompozisiya modelləri) fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1 Ekran estetikasının tarixi inkişaf mərhələlərini və klassik, modern, postmodern, neorealist və müasir immersiv yanaşmaları müqayisəli şəkildə təhlil edərək, operator peşəsində tənqidi estetik düşüncə qabiliyyətini inkişaf etdirəcək.

FTN 2 Televiziya ekran dilinin struktur elementlərini (ritm, məkan, baxış bucağı, vizual sintaksis, semantik çərçivə) tənqidi və fenomenoloji metodlarla öyrənərək, vizual diskursun tamaşaçı qavrayışına təsirini elmi əsaslarla qiymətləndirə biləcək.
FTN 3 Müasir rəqəmsal çəkiliş sistemlərini (HDR, HFR, rəqəmsal sensorlar, LED həcmələr, virtual prodakşn və s.) və texnoloji imkanları təhlil edərək, televiziya layihələrində vizual və dramaturji məqsədlərə uyğun peşəkar şəkildə tətbiq edə biləcək.
FTN 4 İnteraktiv və multimodal ekran kompozisiyalarını nəzəri-praktik baxımdan quraraq, televiziya layihələrinin vizual və dramaturji strukturlarını optimallaşdırmaq bacarığını formalaşdıracaq.
FTN 5 Operator sənətinin estetik, texnoloji və semiotik aspektlərini kompleks şəkildə birləşdirərək, nəzəri bilikləri televiziya istehsalının praktik prosesinə inteqrasiya etmə bacarığı qazanacaq.
FTN 6 Tələbə çəkiliş və prodakşn mərhələlərində vizual və dramaturji qərarları elmi, estetik və texnoloji əsaslarla qəbul edə biləcək, televiziya istehsalında strateji vizual həllər təqdim edəcək.

Operator sənətinin müasir inkişaf istiqamətləri (Sahələr üzrə) Televiziya operatoru fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1 Televiziya istehsalında operator fəaliyyətinin funksional, texnoloji və dramaturji aspektlərini elmi-praktik müstəvidə mənimsəyərək, müasir media mühitində peşəkar qərarvermə bacarığını inkişaf etdirəcək.
FTN 2 Rəqəmsal çəkiliş, yayım və post-prodakşn texnologiyalarını təhlil edərək, televiziya layihələrində innovativ vizual həlləri peşəkar səviyyədə tətbiq edə biləcək.
FTN 3 Canlı yayım, xəbər proqramları, tok-şou, idman və xüsusi reportaj formatlarında vizual ardıcılığı, kadr kompozisiyasını və işıq-rəng həllini nəzəri əsaslarla planlaşdıraraq tətbiq etməyi bacaracaq.
FTN 4 Vizual narrativin estetik və dramaturji elementlərini, dinamik kadr keçidlərini, rəng harmoniyasını və montaj uyğunluğunu analitik şəkildə qiymətləndirə və idarə edə biləcək.
FTN 5 Real çəkiliş və studiya şəraitində qabaqcıl kamera sistemləri ilə işləməyi, situativ adaptasiya və köməkçi heyətlə koordinasiyalı əməkdaşlıq bacarıqlarını inkişaf etdirəcək.
FTN 6 Tələbə çoxformatlı media mühitində vizual informasiya idarəçiliyi, yaradıcı interpretasiya və texniki-estetik qərarvermə bacarıqlarını inteqrasiya edərək müasir televiziya operatoru kimi peşəkar formalaşacaq.

Audiovizual layihə üzrə hazırlıq mərhələsi (Pre-production) fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1 Televiziya istehsalında pre-production mərhələsinin nəzəri və metodoloji prinsiplərini mənimsəyərək, müxtəlif proqram formatları (xəbər, canlı yayım, tok-şou, analitik proqramlar) üçün planlaşdırma mexanizmlərini tətbiq edə biləcək.

FTN 2 Mövzu seçimi, qəhrəman və lokasiyaların müəyyənləşdirilməsi, sahə və studiya şəraitində çəkiliş üçün uyğun yerlərin təhlili və seçimi bacarığını inkişaf etdirəcək.

FTN 3 Kadr kompozisiyası, vizual dramaturgiya və çəkiliş planlarının mərhələli şəkildə hazırlanmasını və televiziya standartlarına uyğun tətbiqini həyata keçirə biləcək.

FTN 4 Layihənin pre-production mərhələsində riskləri qiymətləndirərək operativ qərarvermə və texniki tapşırıqların (technical assignment) hazırlanması bacarıqlarına malik olacaq.

FTN 5 Pre-production sənədləşməsinə, lokasiya analizi və risk xəritələrinin hazırlanmasını həyata keçirərək sistemli və əsaslandırılmış planlaşdırma bacarığı qazanacaq.

FTN 6 Tələbə sahə və studiya şəraitində operativ adaptasiya bacarığı, analitik düşüncə və planlaşdırma kompetensiyasına malik, yüksək peşəkarlıqla televiziya çəkilişlərinin pre-production mərhələsini idarə edən operator kimi formalaşacaq.

Audiovizual layihə üzrə çəkiliş mərhələsi (Production) fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 Televiziya çəkilişinin nəzəri və metodoloji prinsiplərini mənimsəyərək studiya və sahə çəkilişlərinə uyğun yaradıcı və texniki idarəetmə mexanizmlərini tətbiq edə biləcək.

FTN 2 Canlı yayım, tok-şou, xəber və analitik proqram formatlarında fərqli çəkiliş strategiyalarını seçmək, vizual hekayəni jurnalistik və estetik tələblərə uyğun qurmaq bacarığı qazanacaq.

FTN 3 Kadr perspektivi, vizual kompozisiya prinsipləri və kamera parametrlərinin optimallaşdırılmasını praktik şəkildə həyata keçirə biləcək.

FTN 4 Studiya və sahə şəraitində işıqlandırma sistemlərinin tətbiqi, kameraların yerləşdirilməsi və texniki heyətin koordinasiyası bacarıqlarına malik olacaq.

FTN 5 Çəkiliş zamanı vizual ardıcılığı, ritmi və dramaturji-məzmun aspektlərini nəzərə alaraq, ekran dilinə uyğun vizual strukturlar yaratmaq qabiliyyəti qazanacaq.

FTN 6 Tələbə situasiyaya adaptasiya ola bilən, operativ qərar verən və müasir televiziya istehsalının texniki, estetik və təşkilati standartlarına cavab verən peşəkar operator kimi formalaşacaq.

Müasir kamera texnologiyaları, obyektiv sistemləri və kreativ işıqlandırma texnikaları fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 Müasir televiziya kamera sistemlərinin texniki xüsusiyyətlərini, obyektivlərin optik imkanlarını və işıqlandırma texnologiyalarını elmi-metodoloji əsaslarla təhlil edə biləcək.

FTN 2 Vizual konsepsiyanın estetik və texniki əsaslarını birləşdirərək, obyektiv və işıqlandırma seçimlərini proqram formatına uyğun şəkildə tətbiq edə biləcək.

FTN 3 Praktiki çəkiliş mühitində kamera və işıqlandırma parametrlərini optimallaşdırmaq, vizual keyfiyyəti və estetik uyğunluğu peşəkar standartlara uyğun təmin etmək bacarığı qazanacaq.

FTN 4 Kamera hərəkətlərinin, obyektiv seçiminin və işıqlandırma həllərinin vizual hekayənin dramaturji, ritmik və estetik aspektlərinə təsirini analiz edə biləcək.
FTN 5 Müasir rəqəmsal və kreativ işıqlandırma texnologiyalarından istifadə edərək innovativ vizual həllər yaratmaq və onları proqramın konseptual tələblərinə uyğun tətbiq etmək bacarığına malik olacaq.
FTN 6 Empirik müşahidə, təcrübə və analitik yanaşmalar əsasında qərarvermə qabiliyyətini inkişaf etdirərək, real çəkiliş və studiya mühitində operativ və yaradıcı həllər həyata keçirə biləcək.
FTN 7 Müasir televiziya istehsalının texniki, estetik və elmi-metodoloji tələblərinə cavab verən peşəkar operator kimi fəaliyyət göstərə biləcək.

Televiziya janrlarında çəkiliş texnikaları (Müasir işıqlandırma və vizual estetik) fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1 Müasir televiziya janrlarının vizual və estetik xüsusiyyətlərini, işıqlandırma prinsiplərini və kamera texnikalarını elmi-metodoloji baxımdan təhlil edə biləcək.
FTN 2 Janr spesifik çəkiliş strategiyalarını nəzərə alaraq vizual kompozisiyanı, rəng harmoniyasını və işıq-kölgə balansını planlaşdırmaq və tətbiq etmək bacarığı qazanacaq.
FTN 3 Praktiki məşğələlərdə sahə və studiya şəraitində müasir kamera və işıqlandırma parametrlərini peşəkar standartlara uyğun tənzimləyə biləcək.
FTN 4 Vizual estetikanın dramaturji və janr tələblərinə uyğun təsirini qiymətləndirərək yaradıcı və texniki qərarlar qəbul edə biləcək.
FTN 5 Müasir televiziya istehsalında janr spesifik vizual həlləri həm nəzəri, həm də praktiki baxımdan idarə edə biləcək peşəkar operator kimi formalaşacaq.
FTN 6 Kamera, obyektiv və işıqlandırma seçimlərini analitik və yaradıcı yanaşmalar əsasında optimallaşdıraraq vizual narrativin keyfiyyətini artırmaq bacarığına malik olacaq.

Audiovizual layihə üzrə montaj mərhələsi (Post-production), layihənin təqdimatı fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1 Çəkilməmiş televiziya materialını vizual-narrativ məntiq və dramaturji prinsiplər əsasında analiz edə, strukturlaşdırma və montaj prosesini planlaşdırma biləcək.
FTN 2 Montaj dramaturgiyasını quraraq hadisələrin ardıcılığını, ritm və vizual harmoniyaları nəzərə almaqla final məhsulu tamaşaçıya təsir gücünü artıracaq şəkildə təşkil edə biləcək.
FTN 3 Səsle vizual uyğunluğu təmin etmək, audio elementləri montajda inteqrasiya etmək və səsle vizualın qarşılıqlı təsirini elmi-praktik üsullarla tətbiq edə biləcək.
FTN 4 Müxtəlif televiziya proqram formatları üçün montaj standartlarını nəzərə alaraq estetik, dramaturji və texniki keyfiyyəti yüksək səviyyədə təmin edə biləcək.

FTN 5 Post-production prosesini idarə edərək final məhsulu auditoriya və redaksiya tələblərinə uyğun təqdim edə biləcək peşəkar televiziya operatoru kimi formalaşacaq.

FTN 6 Çəkilişdən final məhsula qədər bütün vizual-narrativ ardıcılığı qoruyaraq, müasir televiziya istehsalının texniki, estetik və dramaturji tələblərinə uyğun qərarlar qəbul edə biləcək.

Audiovizual strukturlar və efir dramaturgiyası fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 Televiziya proqramlarının audiovizual strukturlarını və efir dramaturgiyasını analiz edərək vizual-kompozisiya, kadr ardıcılığı və ritm elementlərini operator perspektivindən təhlil edə biləcək.

FTN 2 Kadr ardıcılığının dramaturji funksiyasını müəyyənləşdirərək vizual ritm və efir dinamikasını peşəkar şəkildə idarə edə biləcək.

FTN 3 Işıqlandırma, rəng, kadr kompozisiya vasitələrini istifadə edərək dramaturji vurğuları və vizual balansı yaratmaq bacarığına malik olacaq.

FTN 4 Müxtəlif televiziya janrlarında audiovizual strukturların müqayisəli təhlilini apararaq estetik və dramaturji əsaslarla vizual həllər tətbiq edə biləcək.

FTN 5 Efir üçün zəruri vizual bütövlüyü təmin edərək, televiziya operatoru kimi peşəkar səviyyədə efir dramaturgiyasını həyata keçirə biləcək.

FTN 6 Televiziya istehsalında operator qərarlarını efir ritmi, vizual ardıcılıq və dramaturji məqsədlərə uyğun elmi-metodoloji əsaslarla planlaşdırma və tətbiq edə biləcək.

İşgüzar xarici dil fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Tələbə akademik yazı və danışmaq qaydalarını, elmi dürüstlük prinsiplərini izah edə biləcək.

FTN 2. Tələbə elmi məqalənin strukturu və əsas komponentlərini sadalaya biləcək.

FTN 3. Tələbə akademik və işgüzar sənədləri (məktub, müraciət, CV, hesabat və s.) xarici dildə düzgün tərtib edə biləcək.

FTN 4. Tələbə esse yazma qaydalarını tətbiq edərək müxtəlif mövzularda esse hazırlaya biləcək.

FTN 5. Tələbə elmi məqalələri struktur, məzmun və üslub baxımından təhlil edə biləcək.

FTN 6. Tələbə nəşr etikası normalarını (istinad, müəlliflik hüquqları, plagiat) qiymətləndirə və öz işində tətbiq edə biləcək.

Studiyada çoxkəmerli çəkiliş texnologiyası (Vizual kompozisiya və dramaturji yanaşmalar) fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 Studiyada çoxkəmerli çəkiliş prosesinin elmi-metodoloji prinsiplərini anlayaraq, kameraların koordinasiyası və çoxkəmerli rejissor-operator qarşılıqlı əlaqəsini effektiv şəkildə idarə edə biləcək.

FTN 2 Vizual kompozisiya və dramaturji yanaşmalar əsasında kameralarası keçidlərin (cut, mix, wipe) və planlararası əlaqələrin ekran qavrayışına təsirini təhlil edə biləcək.
FTN 3 Real vaxtda vizual ritm, paralel baxış nöqtələri və studiya dramaturgiyasının kompozisiya strukturuna təsirini nəzərə alaraq operativ qərarlar verə biləcək.
FTN 4 Studiyada istifadə olunan kamera texnologiyaları (PTZ, pedestallı kameralar, CCU sistemləri) və sensor-optik sistemlərinin vizual dramaturgiya ilə qarşılıqlı təsirini elmi əsaslarla qiymətləndirə biləcək.
FTN 5 Studiyanın işıqlandırma sistemlərini (key-fill-back, çoxmənbəli, soft/hard işıq) vizual kompozisiya və dramaturji funksiyalar kontekstində planlaşdırıb tətbiq edə biləcək.
FTN 6 Çoxkamaralı montajın, plan ardıcılığının və vizual sintaksisin ekran dili və tamaşaçı qavrayışı üzərindəki təsirini analitik şəkildə qiymətləndirə biləcək.
FTN 7 Studiyada çoxkamaralı çəkiliş texnologiyalarını nəzəri və praktik baxımdan birləşdirərək peşəkar televiziya operatoru kimi müstəqil yaradıcılıq bacarığı nümayiş etdirə biləcək.

Rəqəmsal yayım texnologiyaları və avadanlıqlar fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 Müasir rəqəmsal yayım sistemlərinin arxitekturasını, signal emalı və ötürülmə prinsiplərini elmi-nəzəri səviyyədə anlayaraq, televiziya operatoru fəaliyyətində texnoloji qərarlar verə biləcək.
FTN 2 Rəqəmsal signalın kodlaşdırma və dekodlaşdırma metodlarını, kompressiya alqoritmlərini (MPEG ailəsi, H.264/HEVC) və multi-format yayım standartlarını (SDI, NDI, IP-based broadcasting) nəzəri və praktik baxımdan təhlil edə biləcək.
FTN 3 Efir keyfiyyətinə təsir edən parametrləri (bitrate, framerate, color subsampling, latency) qiymətləndirərək, yayım prosesində optimal vizual və texniki həlləri tətbiq edə biləcək.
FTN 4 Rəqəmsal yayım arxitekturasının komponentlərini (MCR, PCR, ingest-playout sistemləri, server əsaslı media axınları) analiz edib, studiya və efir inteqrasiyasını idarə edə biləcək.
FTN 5 Televiziya operatorunun istifadə etdiyi avadanlıqların funksional prinsiplərini (CCU modulları, router sistemləri, waveform monitor, vectorscope, monitoring paneli, interkom) elmi əsaslarla qiymətləndirə biləcək.
FTN 6 Rəqəmsal rejisi sistemlərində (vision mixer) görüntü keçidlərini emal etmək, studiya və efir serverləri ilə signal əlaqələrini qurmaq və real vaxtda vizual sabilliyi təmin etmək bacarığına malik olacaq.
FTN 7 Müasir rəqəmsal yayım texnologiyalarını nəzəri və praktik aspektlərdə birləşdirərək, televiziya operatoru kimi efir prosesinin texniki və vizual keyfiyyətini peşəkar səviyyədə idarə edə biləcək.

Süni intellekt və televiziya istehsalında innovasiya fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 Televiziya istehsalında süni intellektin (SI) elmi-nəzəri və metodoloji əsaslarını başa düşərək, SI texnologiyalarının proqram formatına uyğun funksional, texniki və estetik təsirini təhlil edə biləcək.
FTN 2 Avtomatlaşdırılmış montaj, vizual və səs emalı sistemlərinin strukturunu və real vaxt vizual qərarvermə mexanizmlərini praktik və nəzəri aspektlərdə qiymətləndirə biləcək.
FTN 3 Virtual studiyalar, AR/VR texnologiyaları və interaktiv yayım modelləri üzrə SI əsaslı həllərin yaradıcı tətbiq imkanlarını elmi əsaslarla analiz edə biləcək.
FTN 4 SI texnologiyalarının televiziya istehsalında kamera idarəetməsi, vizual və səs komponentlərinin proqram formatına uyğun adaptasiyasını planlaya və tətbiq edə biləcək.
FTN 5 Süni intellekt əsaslı texnoloji innovasiyaları və laboratoriya/pilot layihələr çərçivəsində tətbiqi bacarıqları nəzəri biliklərlə inteqrasiya edərək, televiziya məhsullarının texniki və estetik keyfiyyətini yüksəldə biləcək.
FTN 6 Magistr səviyyəsində televiziya istehsalında SI texnologiyalarının yaradıcı qərarvermə prosesinə inteqrasiyasını qiymətləndirə və innovativ media məhsulları hazırlaya biləcək.

Televiziya vizuallığı və təsvir kompozisiyası fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 Televiziya vizual dilinin, kompozisiya prinsiplərinin və estetik yanaşmaların elmi-metodoloji əsaslarını mənimsəyərək, ekran məkanını, vizual ritmi, işıq-kölgə balansını və rəng harmoniyasını peşəkar səviyyədə analiz edə biləcək.
FTN 2 Kadrın dramaturji funksiyasını, vizual-narrativ ardıcılığı və tamaşaçı qavrayışına təsirini nəzəri və praktik əsaslarla qiymətləndirə biləcək.
FTN 3 Televiziya janrlarına uyğun vizual kompozisiya strategiyalarını, ekran vizuallığının dramaturji və estetik təsirini müqayisəli şəkildə analiz edə biləcək.
FTN 4 Kamera mövqeləri, obyektiv seçimi, işıqlandırma sxemləri və rəng tonları üzrə yaradıcı və texniki qərarları proqram formatına uyğun planlaya və tətbiq edə biləcək.
FTN 5 Vizual narativin analizi, kadr-məkan qarşılıqlı təsiri və estetik üslubun inteqrasiyası üzrə sistemli yanaşmanı praktik və nəzəri çərçivədə tətbiq edə biləcək.
FTN 6 Magistr səviyyəsində televiziya istehsalında vizual estetikanı konseptual və texniki baxımdan idarə edərək, vizual məhsulun peşəkar səviyyədə keyfiyyətini təmin edə biləcək.

Elmi-pedaqoji təcrübə üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 - İxtisasa aid akademik fənlərin proqramlarının hazırlanması, dərslərinin tərtib edilməsi, mühazirə və praktiki məşğələlərin təşkili, təlim materiallarının seçilməsi və hazırlanması üzrə bacarıqlar qazanacaq.
FTN 2 - Tədris prosesinin planlaşdırılması, auditoriya ilə işləmək, təlim strategiyalarının seçilməsi, tələbələrin feallığını artırmaq üçün müasir təlim metodlarından istifadə etmə bacarığına yiyələnəcək.

FTN 3 - Pedaqoji fəaliyyət zamanı fənnin məzmununu müasir elmi yeniliklərə əsaslanaraq formalaşdırmaq və tətbiq etmək bacarığını inkişaf etdirəcək.

FTN 4 – Müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından (ICT), tədris proqram təminatlarından (CAD/CAM/CAE, simulyasiya proqramları, virtual laboratoriyalar) səmərəli istifadə etməyi öyrənəcək.

FTN 5 - Tədris fəaliyyətində açıq və səlis akademik ünsiyyət qurmaq, öz bilik və tədqiqat nəticələrini auditoriyaya aydın və əsaslandırılmış formada çatdırmaq bacarığına malik olacaq.

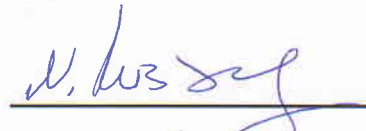
FTN 6 - Pedaqoji fəaliyyətin güclü və zəif tərəflərini müəyyən etməyi, refleksiya aparmağı və gələcək fəaliyyət üçün inkişaf istiqamətlərini müəyyən etməyi öyrənəcək.

Təhsil proqramı və tədris fəaliyyətlərinin təlim nəticələrinin matrisi

Tədris fəaliyyətinin (fənnin) adı	Proqramın təlim nəticələri							
	PTN 1	PTN 2	PTN 3	PTN 4	PTN 5	PTN 6	PTN 7	PTN 8
Operator sənəti (Tədqiqat metodologiyası, konseptual yanaşmalar, vizual estetik düşüncə və ekran kompozisiyası)	x	x					x	
Operator sənəti (Estetik paradıqlar və ekran dilinin tənqidi analizi. Rəqəmsal çəkiliş texnologiyaları və interaktiv kompozisiya modelləri)	x		x		x			
Operator sənətinin müasir inkişaf istiqamətləri (Sahələr üzrə) Televiziya operatoru	x			x	x			
Audiovizual layihə üzrə hazırlıq mərhələsi (Pre-production)	x							x
Audiovizual layihə üzrə çəkiliş mərhələsi (Production)		x	x	x				
Müasir kamera texnologiyaları, obyektiv sistemləri və kreativ işıqlandırma texnikaları			x	x				
Televiziya janrlarında çəkiliş texnikaları (Müasir işıqlandırma və vizual estetika)		x		x				
Audiovizual layihə üzrə montaj mərhələsi (Post-production), layihənin təqdimatı			x		x		x	
Audiovizual strukturlar və efir dramaturgiyası	x	x						
İşgüzar xarici dil								x
Studiyada çoxkəmerli çəkiliş texnologiyası (Vizual kompozisiya və dramaturji yanaşmalar)			x	x				
Rəqəmsal yayım texnologiyaları və avadanlıqlar	x		x					
Süni İntellekt və televiziya istehsalında innovasiya	x				x			
Televiziya vizuallığı və təsvir kompozisiyası		x		x				
Akademik yazı və etika						x		
Layihələrin idarə olunması		x						x
Ali məktəb pedaqogikası və psixologiya				x		x		
Elmi-pedaqoji təcrübə			x				x	

Razılaşdırıldı:

ADMİU-nun Tədris işləri üzrə prorektoru:

Nigar Rüstəmovə

ADMİU-nun Tədris şöbəsinin müdiri:

Namiq Qafarov

ADMİU-nun Kino-televiziya sənətləri

kafedrasının müdiri:

Elnur Mehdiyev

ADMİU-nun Audiovizual sənətlər fakültəsinin

dekanı:

Gülnarə Hüseynova